

ACHTER DE SCHERMEN BIJ ONDERTITELAAR VINCENT VANDENDRIESSCHE

“Net zoals Conscience le

Vakantie, ook voor jou is het misschien het moment om eindelijk die tientallen opnames op de digicorder te bekijken. Zeker nu er geen bal te zien is. Wat je ook bekijkt, de kans is zeer groot dat je ‘West-Vlaamse ondertitels’ leest. Want van Star Wars en Top Gun tot The Sopranos en Rond De Noordzee: zowat al je films en series worden ondertiteld door West-Vlaming Vincent Vandendriessche. Een passie die ook een missie werd. “Waar consumeren de mensen nog correct Nederlands? Kranten? Sociale media? Enkel nog in ondertitels: het laatste baken.”

DOOR OLIVIER NEESE

“Zeker 15.000. Maar het zijn er meer. Veel meer.” Een overzicht en een exact cijfer van zijn ondertitelde films en programma’s kan Vincent Vandendriessche niet geven. “Soms zit er ook een opdrachtje tussen van drie minuten, dat later nooit meer gebruikt zal worden. Die hou ik niet bij.”

De ene jongere wil brandweerman worden, een minder getalenteerde misschien journalist. Waarom droomt iemand over een job als ondertitelaar?

“De interesse kwam toen ik als zestienjarige languit in de zetel naar het programma World Wrestling Federation keek. *Wrestle it! Hulk Hogan!* Machtig! Ik vroeg me af hoe ze dat toch ondertitelden. En zes jaar later, na student licentiaat vertaler-tolk en een stage bij het Film Festival van Gent, zat ik het programma zelf te ondertitelen. En zag ik ook welke *bucht* die catchprogramma’s eigenlijk waren.” (lacht)

Al 27 jaar zorgt u voor ondertitels op televisie. Sinds 2005 met uw eigen zaak Spotless, daarvoor als werknemer voor een groot bedrijf in Kuurne. Waarom begon u op uzelf?

“Ik werkte graag voor een baas, maar ik was er zelf niet graag een. Als afgestudeerd student werd ik binnengehaald bij VTV, het bloeiende bedrijf van Jean Werbrouck. Van eenmansafdeling groeide mijn dienst uit tot een equipe van zeven man, die ik moest aansturen. Leuk, maar er kwamen ook dingen bij kijken die ik minder zag zitten. De een heeft het te warm, de ander te koud, bij die werkte zijn lamp niet meer... En los het allemaal maar op. En dan ben je bezig met zulke dingen en niet meer met je passie. Een team managen: daar moet je talent voor hebben. En dat had ik niet. Ik wilde weer ademen, weer creatief met taal bezig zijn. En bijkomend: voor tien uur ‘s ochtends ben ik geen mens, het productiefst ben ik ‘s avonds. Als eigen baas kan je dat beter regelen.” (lacht)

Wat is voor u een goede ondertitel?

“Het mag niet opvallen. Als ze erover praten, heb je je werk niet goed gedaan. Bij een goeie ondertitel lees je wát je hoort, wanneer je het hoort. Zo letterlijk mogelijk, maar wél in perfect Nederlands. Het geheel moet lezen als een scenario, een monoloog die Jan Declair op een podium zou kunnen debiteren. Als je dat kan, ben je goed bezig. Maar dan bots je op veel beperkingen. Je bent beperkt in ruimte: per regel kan je in de meeste gevallen maar 42 karakters typen. En ook in tijd: een aangenam lees-

tempo is 12 karakters per seconde. En dan moet je ook nog eens snel kunnen werken of je verdient geen geld.”

Een programma dat recent op televisie was en dat u ondertitelde is ‘Rond De Noordzee’. Hoe lang bent u bezig met zo’n aflevering?

“Een aflevering van ‘Rond de Noordzee’ kan ik – zonder gestoord te worden door telefoons of mails – afwerken op één dag. Dat zijn een goeie 500 ondertitels die gemaakt moeten worden. Maar dat tempo kan je wel niet dagenlang volhouden én tegelijk de best mogelijke kwaliteit leveren. Neem nu een Star Wars-film... Daar ben je al snel twee à drie dagen mee bezig. Zeker in zo’n film met een eigen jargon. Gelukkig hebben we nu het internet om al die vreemde namen op te zoeken. Bij natuurdocumentaires moest ik vroeger naar de bibliotheek van Kortrijk om er de moeilijke woorden op te zoeken in de encyclopedieën. Tof, maar zeer tijdrovend en dus duur.”

Iedere beginnende ondertitelaar krijgt sowieso pornofilms op zijn bord

Kunt u als zelfstandige leven van het ondertitelen van films?

“Mede dankzij de digitalisatie werd het mogelijk om zelfstandig te worden. Waar je vroeger om de VHS-cassette naar Mechelen of Brussel moest rijden, kon je plots thuis de film downloaden, ondertitelen en de ondertitels digitaal terugsturen. Dan wordt het rendabel, want je kan pas beginnen factureren vanaf je eerste getypte ondertitel. Ofwel word je betaald per ondertitel, per minuut film of met een vastgelegd bedrag. En je kunt ook al eens een spoedtarief hanteren, want het is erg vaak lastminutewerk. Het werk voor ondertitelaars zal enkel maar toenemen, want wettelijk zijn de zenders verplicht om zo goed als alles te ondertitelen voor doven en slechthorenden. Plus: ook de filmpjes op sociale media worden ondertiteld. Op de trein en op openbare plaatsen kijken de mensen zonder geluid.”

Heeft u voorkeuren in de programma’s die u wilt ondertitelen?

“Doe mij maar fictie en documentaires. Zoals Vietnam War of de natuurdocu’s van Da-

ren we de mensen lezen"

BIO

Vincent Vandendriessche

PRIVÉ

Geboren op 11 januari 1970 in Kortrijk. Woont nu in Wevelgem. Echtgenoot van Marie De Clerck, general manager bij BC Filou Oostende en dochter van gewezen minister Stefaan DeClerck. Vader van zoon Jack (11) en dochters Lola (9) en Billie (7).

OPLEIDING

Studeerde vertaler-tolk (Engels-Spaans) aan de PHVT (Gent).

LOOPBAAN

Van 1992 tot 2005 vertaler-ondertitelaar bij VTV. Sinds 2005 zaakvoerder van Spotless. Behalve ondertitelaar is hij ook copywriter. Dat doet hij onder de vlag van King Kong Copy.

HOBBY'S

Speelt iedere maandagavond tafeltennis bij de Jean-Mietjes. Is persdirecteur van de Paris-Roubaixvrienden, liefhebbers van koers en kasseien (vooral om naar te kijken). Kookt graag. Houdt van cinema.

vid Attenborough. Ook voor de Nederlandse stemmen die de natuurteksten inspreken maak ik weleens de vertalingen. Dan moet je niet letterlijk vertalen, maar zorgen voor een goeie relatie tussen tekst en beeld. Door met spelers als VRT en VTM samen te werken, passeert er *schone marchandise*. Netflix? Daar wil je niet voor werken. De ondertitelaars moeten daar draaien aan dumpingprijzen. En dat is ook aan de vaak zeer bedroevende kwaliteit te zien. *If you pay peanuts, you get monkeys*. Daar blijven we in Vlaanderen van gevrijwaard. Chapeau voor VRT en VTM dat ze blijven hameren op kwaliteit. Eigenlijk hebben ondertitelaars ook een pedagogische functie. Wij zijn zoals Conscience, van wie gezegd wordt dat hij zijn volk leerde lezen. Waar consumeren de mensen nog goed Nederlands? Kranten worden bijna niet meer gelezen en op sociale media vind je geen kwaliteit. Goed Nederlands lees je vooral nog in de ondertitels. Het laatste baken. Hoe gaan er later nog goeie boeken of artikels geschreven kunnen worden als niemand nog de taal meester is? Dat is veel belangrijker dan mijn nonkels en tantes die bellen dat ze op het einde van een documentaire mijn naam zagen verschijnen. Ik apprecieer dat, maar daar doe ik het niet voor."

Van horen zeggen: ook erotische films zouden ondertitels krijgen.

"Iedere beginnende ondertitelaar krijgt pornofilms sowieso op zijn bord. Als je werk

Vincent Vandendriessche: "Het werk voor ondertitelaars zal enkel maar toenemen, want wettelijk zijn de zenders verplicht om zo goed als alles te ondertitelen voor doven en slechthorenden. Plus: ook de filmpjes op sociale media worden ondertiteld." (foto's Davy Coghe)

wilde hebben, moest je dit doen. Omdat er zo veel was. Mocht mijn moeder geweten hebben dat ik daarmee begonnen ben, in het hoekje van de living... Telkens als iemand achter mijn rug passeerde, moest ik mijn scherm uitzetten. (lacht) Eerlijk: niemand doet dat graag. Toen ik mijn team leidde, verontschuldigde ik me als ik zo'n film moest doorgeven. *Sorry, het is nu eentje voor jou*. Je hebt vier jaar vertaler-tolk gestudeerd, en dan krijg je dat op je bord. Veel voldoening geeft dat niet. Dan ondertitel je dat zonder beeld maar puur op de klank. Maar goed... Dat soort werk doe ik al vijftien jaar niet meer, gelukkig. Ik herinner me wel een leuke anekdote. Een beeldwissel heet in ons jargon een cut. Toen een van die pornobazen kwam praten over zijn films, riep hij: *Het mag zijn wat het wil, maar ik wil geen ondertitel op de kut*. Ik antwoordde: moet ik dan misschien meer tijd tussen de beelden laten? Maar hij doelde niet op de beeldwissel..." (lacht)

Een vraag van een kennis uit Bavikhove, bij Harelbeke. Hij vraagt zich af waarom West-Vlamingen altijd ondertiteld worden?

(lacht) "Gerrit Callewaert! Het zijn vooral de producers die bepalen wat ondertiteld

wordt. Zij zitten in andere provincies, andere taalgebieden. Als zij een tussentaal spreken, is dat volgens hen algemeen Nederlands en de norm. Alles daarbuiten is exotisch. Zoals het West-Vlaams. Let wel: intussen wordt nagenoeg alles ondertiteld. Maar voor West-Vlaams hoef je zelden pagina 888 van Teletekst open te zetten, daar zit het verschil."

Tot slot: na een hele dag kijken naar series en films, dan heb je er toch genoeg van?

"Na duizenden films en series gezien te hebben, sla ik alles door elkaar. Maar als ik werk tot middernacht, zal ik daarna nog twee uur in de zetel liggen Netflixen. En naar de cinema gaan: dat is voor mij pure ontspanning. Een halve liter bier en een zak chips. Het liefst de zondagavond, met niemand naast me die tegen me kan praten. In het begin let je op de ondertitels, maar na verloop van tijd slurpt de film gelukkig alle aandacht op. Maar soms komt die vakidoot wel eens naar boven die foto's neemt van dt-fouten in een ondertitel." (lacht)

KW.be Hoe gaat het ondertitelen in zijn werk? Bekijk de video's op www.kw.be/ondertitels